

عوارض حین همودیالیز

واحد آموزشی سلامت

تأبستان ۹۹

مرکز آموزشی درمانی و تحقیقاتی قلب و عروق

شهید مدنی تبریز

<http://madanihosp.tbzmed.ac.ir>

کلیه افرادی که بنا به دلایل مختلف تحت انجام دیالیز قرار می گیرند ممکن است در طول انجام آن با مشکلات و عوارض مختلفی مواجه شوند که در اینجا به شایعترین و مهمترین آنها اشاره می گردد تا در صورت بروز، با شناخت علائم و انجام اقدامات لازم از تشدید یا وقوع مجدد آنها پیشگیری بعمل آید.

۱- کاهش فشارخون

علت: مصرف بی رویه داروهای پایین آورنده فشارخون، از دست دادن بیش از اندازه مایعات بدن حین همودیالیز، خونریزی و نشت خون

علائم: تهوع، استفراغ، سرگیجه، عرق سرد، افت فشار، افزایش نبض

مداخلات :

- قطع مصرف داروهای فشارخون از ۶ ساعت قبل از دیالیز
- عدم مصرف غذا حین همودیالیز
- بالا بردن پاها تا ۳۰ درجه در صورت شروع علائم
- کاهش سرعت انجام دیالیز
- دریافت اکسیژن و داروهای بالا برنده فشار خون
- دریافت ۵۰۰-۱۰۰ سی سی سرم

۲- کرامپ (گرفتگی عضلات)

علت: افزایش سرعت دیالیز و کمبود سدیم مایع دیالیز
علائم: درد شدید و ناگهانی و سفت شدن عضلات

مداخلات:

- پیشگیری از افزایش وزن زیاد از حد در بین جلسات دیالیز
- کاهش سرعت و افزایش زمان دیالیز
- دریافت داروهای شل کننده عضلانی مانند دیاپیام تا ۲ ساعت قبل از شروع دیالیز
- ماساژ و گرم نمودن عضو مبتلا

۳- سندرم عدم تعادل

علت: همودیالیز با سرعت و شدت زیاد در جلسات اول

شروع درمان و افت سریع اوره خون

علائم: تهوع، استفراغ، سرگیجه، افزایش فشار خون، سردرد تاری دید، گاهی تشنج، کما و بیقراری

مداخلات :

- کم کردن مدت دیالیز به ویژه در جلسات اول : در جلسه اول ۲ ساعت، جلسه دوم ۳ ساعت و جلسه سوم ۴ ساعت باشد
- در صورت شروع علائم توقف دیالیز و دریافت محلولها نمکی و داروهای چون دگزامتازون

۴- تهوع و استفراغ

علت: افت فشارخون، واکنش تب زا به آب شهر، سندرم عدم تعادل و اضطراب
مداخلات:

- دریافت داروهای ضد تهوع و استفراغ و آرامبخش در صورت بدتر شدن واکنش قطع دیالیز

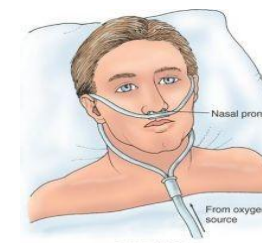
۵- تنگی نفس

علت: افزایش حجم آب و نمک، کم خونی، آمبولی هوا و آمبولی ریه

مداخلات:

- قرار گرفتن در وضعیت نیمه نشسته

- دریافت اکسیژن

(۴)

۶- آمبولی هوا

علت: تجویز مایعات وریدی که پس از اتمام، هوا وارد مدار شود، خرابی و پارگی لوله ها و جداسدن محل اتصال
علائم: درد قفسه سینه، سرفه، تنگی نفس، عرق سرد، سیانوز (تیرگی پوست)، شوک و تشنج

مداخلات:

- در حین تجویز مایعات وریدی و در پایان دیالیز در حین برگشت خون از مدار به گردش خون اصلی دقت شود که هوا وارد گردش خون بیمار نشود.

- در صورت بروز قطع دیالیز و خوابانیدن بیمار به پهلو چپ در حالتی که سر پایین و پاها بالا باشد.

- تجویز اکسیژن، ماساژ قلبی و تنفس مصنوعی

۷- سردرد

علت: اضطراب و علل روانی، افزایش فشار خون، واکنش نسبت به داروی خاص و سندرم عدم تعادل

مداخلات: دریافت داروهای مسکن و آرامبخش، کاهش فشار با دارو

(۵)

۸- افزایش فشارخون

علت: افزایش حجم مایعات به علت تجویز زیاد از حد محلول نمکی و یا خون، اضطراب و سندرم عدم تعادل
علائم: سردرد، درد قفسه سینه، تاری دید، تپش قلب و تهوع

مداخلات: زیاد کردن دور پمپ دستگاه در موارد ازدیاد آب و نمک استفاده از داروهای پایین آورنده فشار خون و آرامبخش و استفاده از داروهای مدر غیر از نگهدارنده های پتاسیم

۹- خونریزی

علت: استفاده نامناسب از هیپارین، خروج سوزن از محل تزریق ، جدا شدن محل اتصال لوله ها یا پاره شدن آنها
علائم: کاهش فشار درد جلوی قلبی، رنگ پریدگی، تعریق، شوک، تشنج و تغییر رنگ محلول دیالیز
مداخلات:

- تزریق هیپارین در حداقل ممکن

- در صورت پارگی لوله ها تعویض آنها

- در صورت مسمومیت با هیپارین تزریق سولفات پروتامین

(۶)